

ULUSLARARASI SENDİKAL ÖRGÜTLERE KİM HAKİM?

Aydınlık Dergisi, 10 Ağustos 2003

Yıldırım Koç

Dünyada işçi sayısı artıyor. Ulusötesi şirketlerin dünya ölçeğindeki faaliyetleri her geçen gün daha da yoğunlaşıyor. ABD ve AB emperyalizminin dünyayı yeniden paylaşma mücadelesi ve saldırıları, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakaların sorunlarının daha da artmasına neden oluyor. Ancak uluslararası sendikal örgütlerden emperyalizm karşıtı, IMF ve Dünya Bankası karşıtı güçlü bir ses yükselmiyor.

Bu sessizliğin nedeni, uluslararası sendikal örgütlere gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikalarının hakim olmasıdır. Gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikalarının da, emperyalizme karşı tavır alma gibi bir anlayışları ve niyetleri yoktur. Peki, bu durum değiştirilemez mi? Uluslararası sendikal örgütlerde, emperyalizme karşı tavır alan sendikaların gücü ve etkinliği artırılmaz mı? Azgelişmiş ülkelerde yaşanan hızlı mülksüzleşme ve işçileşme, etkisini uluslararası sendikal örgütlerde de gösteremez mi?

Bugün için bu sorulara olumlu yanıt vermek çok zor gözüküyor.

Bugün uluslararası sendikal örgütlere gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikaları hakimdir. Bunun nedenleri değişmeden, azgelişmiş ülkelerin bazı sendikalarındaki anti-emperyalist çizgi, uluslararası sendikal yapılarda etkili olamaz.

Uluslararası sendikal örgütlerde genel kurulda temsil ve oy oranları, ödenti verilen üye sayısı ile bağlantılıdır. Bazı örgütlerde ülkeler milli gelir düzeyine göre iki veya üç grupta toplanmakla birlikte, genellikle tüm ülkeler için üye başına üyelik ödentisi aynı miktardır. Diğer bir deyişle, kişi başına milli geliri 30 bin Dolar olan ülkenin sendikası da, 2 bin Dolar olan ülkenin sendikası da, üye başına aynı miktar ödenti vermektedir. Bu durumda, gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikaları, gerçek üye sayıları ve hatta daha yüksek bir sayı üzerinden üyelik ödentisini verirken zorlanmamakta; buna karşılık, azgelişmiş ülke sendikalarının gerçek üye sayısı üzerinden üye ödentisi vermeleri olanaksız olmaktadır. Bu nedenle, örneğin Hindistan gibi bazı ülkelerde üye sayısı çok yüksek olsa bile, düşük üye sayısı üzerinden ödenti verildiğinden, bu ülke sendikasının uluslararası örgütlerdeki gücü de ödenen ödenti gibi az olmaktadır. Böylece, milli gelirdeki büyük farklılıkları dikkate almayan ödenti sistemi, gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikalarının gücünün artırılması sonucunu doğurmaktadır.

Uluslararası sendika toplantılarında en yaygın olarak kullanılan dil İngilizcedir. Ayrıca, Fransızca, Almanya ve İspanyolca da kullanılmaktadır. Küçük ülkeler olmalarına karşın İsveççe, Norveççe, Danimarkaca dillerinde de çeviri sağlanmaktadır. Azgelişmiş bir ülkeden bir sendikacının bu dillerden birine hakim olması ve zorlukla karşılaşmadan görüşlerini ifade edebilmesi kolay değildir. Ayrıca, bütün belgeler genellikle İngilizce olarak hazırlanmaktadır. Bunların toplantı öncesinde çevrilebilmesi de büyük zorluklar içermektedir. Bu durumda, İngiliz, Amerikalı, Fransız, Alman ve bu dilleri küçüklükten itibaren iyi biçimde öğrenen Hollandalıların uluslararası sendikal örgütlerde büyük bir avantajı ortaya çıkmaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikaları özellikle azgelişmiş ülkelerin sendikalarıyla olan ilişkilerinde, yaygın biçimde kullandıkları devlet parasına da bağlı olarak, bir astlık-üstlük, bağış alan – bağış veren ilişkisi kurmaktadır. Bu ülkelerin devletleri, bu tür faaliyetlerde kullanabilmeleri için, kendi sendikalarına önemli kaynaklar ayırmaktadır. Bu devlet kaynaklı destek, birçok azgelişmiş ülke sendikacısının uluslararası sendikal örgütlerde izleyeceği politikada, yardım veren ülkenin sendikasının politikasından etkilenmesini getirmektedir. Ayrıca, gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikalarının uluslararası ilişkiler bölümlerinde çok sayıda uzmanlaşmış personel vardır.

Bu koşullarda, Türkiye gibi ülkelerin sendikalarının uluslararası sendikal örgütlerde politikaların belirlenmesinde etkili olabilmeleri olanaklı değildir. “Gücün haklı değil, haklının güçlü olduğu bir dünya” özlemi uluslararası sendikal alanın kendisi için de geçerlidir.